

HET INVRIEZEN VAN JOUW SPERMA

Onder ouders verstaan wij ook verzorger(s), pleeg- of adoptieouder(s)

U kunt wijzigingen of aanvullingen op deze informatie doorgeven per e-mail: patienteninformatieWKZ@umcutrecht.nl

Wat staat er in deze folder

Inleiding voor ouders	2
WGBO-informatie voor jongeren vanaf 12 jaar	4
Het invriezen van jouw sperma	6
Tips	14
Wil je meer weten?	16
Voor ouders: voorbereiding en begeleiding	17

Inleiding voor u als ouder

Een behandeling in een ziekenhuis kan een ingrijpende gebeurtenis zijn. Uw zoon voelt zich misschien niet goed of heeft zelfs pijn. Hij krijgt te maken met verschillende behandelaars en hoort allerlei medische termen. Wij vinden het belangrijk u en uw zoon hierbij goed te begeleiden.

Deze folder is bedoeld om uw zoon voor te bereiden op de behandeling. Maar ook om ú te informeren over wat er gaat gebeuren. Begrijpelijke informatie is nodig. Het geeft vaak meer zekerheid en vertrouwen.

Een deel van de voorlichting gebeurt in het ziekenhuis. De arts vertelt:

- waarom uw zoon deze behandeling krijgt
- hoe we de behandeling doen

Thuis stellen kinderen meestal meer vragen dan in het ziekenhuis. Uw zoon vertrouwt u. Daarom kunt u het beste uitleggen wat er gaat gebeuren. U weet welke informatie uw zoon begrijpt en kan verwerken. Deze folder helpt u bij de voorbereiding.

Lees de folder eerst zelf. U kunt de tekst daarna voorlezen of in uw eigen woorden navertellen. Of uw zoon leest de tekst zelfstandig. Bespreek daarna samen of alles duidelijk is. Als u korte vragen stelt over de tekst, kunt u nagaan of uw zoon de informatie begrepen heeft.

Achterin deze folder staat hoe u uw zoon kunt voorbereiden en begeleiden bij de behandeling.

WGBO-informatie voor jongeren vanaf 12 jaar

Een behandeling in het ziekenhuis kan vervelend zijn. Je krijgt te maken met verschillende artsen, assistenten en verpleegkundigen. Je hoort ook allerlei medische termen.

Wij willen je zo goed mogelijk voorbereiden op de behandeling. Lees daarom deze folder goed door. Als je weet wat er gaat gebeuren, ben je meestal minder zenuwachtig.

Je ouders lezen deze folder ook. Vraag of ze kunnen uitleggen wat je niet snapt.

Wie beslist: jij, je ouders of samen?

Wat is het beste voor je als je ziek bent? Wie beslist dat eigenlijk? Moet er rekening gehouden worden met jouw mening? Dat staat in een speciale wet: de **Wet op de Geneeskundige Behandelings Overeenkomst (WGBO)**.

Ben je ouder dan 12 jaar

Dan moet de dokter ook aan jou vragen of je het goed vindt wat hij gaat doen. Jij en je ouders moeten allebei toestemming geven. Maar wat gebeurt er als jij het niet eens bent met je ouders? Hoe gaat het dan? Ook dat staat in deze wet. Lees er meer over op www.jadokterneedokter.nl

Ben je ouder dan 16 jaar

Dan beslis je zelf. Dan is alleen jouw toestemming nodig. Maar moet de arts dan wel informatie over de behandeling geven aan je ouders? Lees er meer over op www.jadokterneedokter.nl

Tips

- ☆ Neem iemand mee naar het ziekenhuis. Je vader, moeder of iemand anders die je vertrouwt.
- ☆ Praat met je ouders, broers, zussen, vrienden en vriendinnen over wat er gaat gebeuren in het ziekenhuis.
- ☆ Schrijf je vragen op, dan vergeet je ze niet. Bij je volgende bezoek aan het ziekenhuis kun je ze stellen.

Wil je meer weten?

www.hetwkz-kind.nl

www.hetwkz.nl

www.umcutrecht.nl

www.opeigenbenen.nu

Het invriezen van jouw sperma

Je komt in ons ziekenhuis voor een behandeling met chemotherapie en/of bestraling omdat bij jou sprake is van een (kwaadaardige) aandoening. De chemotherapie en/of de bestraling vernietigt de schadelijke cellen in je lichaam. Daarmee gaan ook heel veel andere cellen kapot. Ook je zaadcellen kunnen kapot gaan of beschadigd worden. Dan kun je onvruchtbaar worden. Dat betekent dat je later geen kinderen kunt krijgen.

Om dat te voorkomen kunnen we jouw sperma, en daarmee dus jouw zaadcellen invriezen. Later, wanneer je een kindwens hebt, kunnen we dat gebruiken.

We begrijpen dat het nu misschien niet het moment is dat je daarover nadenkt. Je hebt net gehoord dat je ziek bent en welke behandeling daarbij hoort. Dat is allemaal al nieuw en spannend. Dan leef je in het hier en nu. Denken aan kinderen...ooit ....ligt dan niet voor de hand.

Toch vragen we dat van je. Het zou jammer zijn als je later spijt krijgt dat je dat niet gedaan hebt terwijl de mogelijkheden er nu zijn.

We stellen je deze vraag nu omdat we eigenlijk ook haast hebben. We moeten het sperma namelijk invriezen voordat we de behandeling starten. Je behandelend arts heeft dit met jou besproken.

Jouw sperma vriezen we alleen voor jou in. Het wordt nergens anders voor gebruikt.

Als jij hebt besloten dat jij je sperma wilt laten invriezen, maakt de behandelend arts zo snel mogelijk een afspraak bij het fertiliteitslaboratorium. Fertiliteit betekent vruchtbaarheid. Op deze afdeling is het de gewoonste zaak van de wereld dat mannen hun sperma komen brengen (bijvoorbeeld om te onderzoeken of ze vruchtbaar zijn).

Het fertiliteitslaboratorium is op de polikliniek bij receptie 39 (afdeling C5) van het UMC-gebouw.

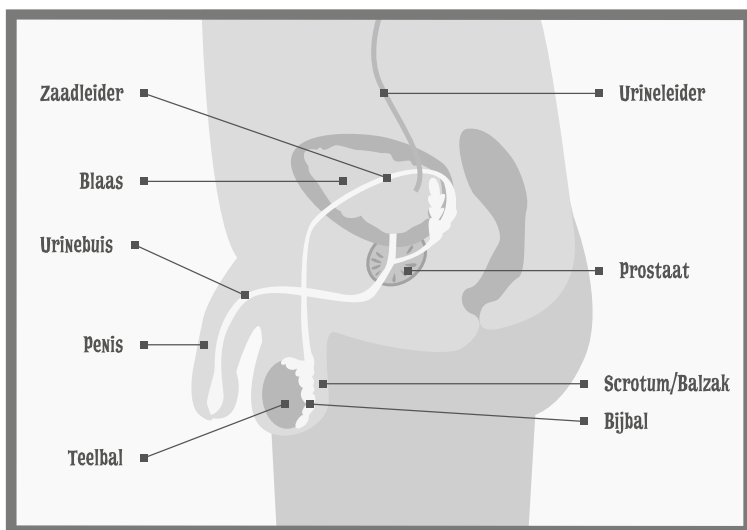
Het WKZ ligt naast het UMC-gebouw. Het UMC-gebouw is het ziekenhuis voor volwassenen. Als je uit het WKZ komt, ga je van het ene naar het andere ziekenhuis door een tunnel. Dat kan lopend, rijdend in een bed of in een rolstoel.

De productie van sperma

Sperma bestaat uit een vloeistof en zaadcellen. De zaadcellen worden aangemaakt in de teelballen en rijpen in de bijballen. De vloeistof wordt geproduceerd door de prostaat. De zaadcellen gaan via de zaadleiters van je bijballen naar de prostaat. Daar wordt het vermengd met de vloeistof. Via de plasbuis kan het sperma je penis verlaten. Dit noemen we een zaadlozing of ejaculatie. Of gewoonweg 'klaarkomen'.

Bij een zaadlozing komt ongeveer 3 tot 5 ml sperma vrij. Dit is ongeveer zoveel als in een dop van een frisdrankfles past. Daarin zitten normaal gesproken tussen 100 en 200 miljoen zaadcellen. Per milliliter zijn dat er zo'n 20 tot 50 miljoen. Zaadcellen die niet naar buiten komen en dus in de bijbal blijven, worden na ongeveer een maand afgebroken.

Vóór het invriezen van jouw sperma

We hebben dus sperma van jou nodig via een zaadlozing. De makkelijkste manier om een zaadlozing te krijgen is masturbatie. We noemen dit ook wel zelfbevrediging met de hand of 'aftrekken'. Je moet daarvoor natuurlijk eerst een erectie (stijve penis) krijgen. Wij kunnen ons voorstellen dat het niet altijd makkelijk is om dat op commando voor elkaar te krijgen. Helaas kan het moeilijk op een andere manier.

Na de zaadlozing moet je het sperma direct opvangen in een potje dat wij je geven. Zo kort mogelijk na het produceren moeten we jouw sperma invriezen. In ieder geval binnen een uur na de zaadlozing. Het sperma moet nog warm zijn.

Je kan kiezen waar je het sperma produceert:

- ☆ als je thuis bent en heel dichtbij het ziekenhuis woont, mag je het thuis doen
- ☆ op je kamer op de afdeling waar je opgenomen bent
- ☆ in een aparte kamer op de polikliniek

Om het wat gemakkelijker te maken, is er op de polikliniek een aparte kamer waar tijdschriften en DVD's aanwezig zijn die jou kunnen helpen bij het masturberen. Uiteraard hoeft je die niet te gebruiken. Je kan eventueel ook zelf iets meenemen waarvan je weet dat je opgewonden raakt.

Als het echt niet lukt, kun je het later nog een paar keer proberen.

Na de eerste keer bekijken we het sperma onder de microscoop en tellen we hoeveel zaadcellen er per milliliter in zitten. We kijken ook of de zaadcellen er normaal uitzien en of ze normaal bewegen.

Dan zijn er twee mogelijkheden:

- ☆ het zaad is niet geschikt om in te vriezen, bijvoorbeeld omdat er geen normale zaadcellen aanwezig zijn. Dan is het niet zinvol om nog meer zaad op te vangen.
- ☆ het zaad is wel geschikt om in te vriezen. Dan vragen we je, als de start van jouw behandeling daarop kan wachten, om nog twee keer sperma op te vangen. Dit moet op verschillende dagen, bij voorkeur met 1 of meerdere dag(en) er tussen. Het is belangrijk om zoveel mogelijk zaad te verzamelen. Snel starten van jouw behandeling kan echter ook belangrijk zijn. Je behandelend arts zal dit met jou bespreken.

Voor het invriezen van het sperma sluiten we een bewaarovereenkomst af. Die bespreken we met jou en (één van) je ouders na de eerste spermaproductie.

Bob (15 jaar): "Eerst was ik zenuwachtig maar ik had me voorgenomen rustig de tijd te nemen. Ook wilde ik niet dat er iemand zat te wachten. Dat werkte goed. Gelukkig was het sperma goed om in te vriezen."

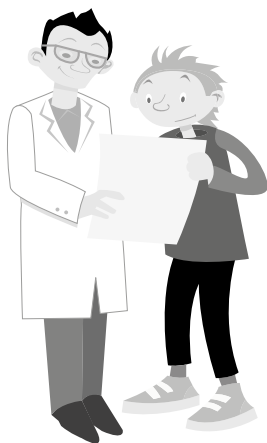
Het invriezen en bewaren van jouw sperma

Het sperma verdunnen we eerst met een stof om het goed te houden. Daarna bewaren we het in een soort rietje. De rietjes met jouw sperma hebben één kleur en jouw gegevens staan erop. Daarna gaan de rietjes in een tank met vloeibare stikstof. Dit noemen we het invriezen.

Het fertiliteitslaboratorium slaat jouw ingevroren sperma op in de "spermabank".

Voor het bewaren van het sperma betaal je elk jaar een bepaald bedrag. Als er een medische reden is voor het bewaren van het sperma, zoals bij jou, dan vergoedt de verzekering dit meestal.

Als je op latere leeftijd een kindwens hebt, kom je terug bij het fertiliteitslaboratorium. Dan kun je overleggen over de mogelijkheden die er zijn.

Hoe kun jij je voorbereiden?

We begrijpen dat je moeilijke stappen moet zetten voordat jouw sperma ingevroren kan worden:

- ☆ je moet nadenken over later
- ☆ je moet naar een polikliniek van het UMC-gebouw waar alleen volwassenen komen
- ☆ je moet handelingen doen die je misschien nog niet eerder of niet vaak hebt gedaan. En in ieder geval niet 'op commando' en onder tijdsdruk.

In het doen van al deze stappen moet jij je op je gemak en veilig voelen. Geef daarom eerlijk aan:

- ☆ wat jouw grens is wat betreft privacy en intimiteit
- ☆ met wie je er het liefste over praat. Ook als dat niet je ouders zijn
- ☆ wie jij wilt dat jou begeleidt, bijvoorbeeld als je naar de polikliniek gaat. Tijdens het masturberen ben je uiteraard alleen.
- ☆ op welke momenten je juist liever alleen wilt zijn
- ☆ hoe jij benaderd wilt worden. Moet het serieus of helpt wat humor jou beter.

Als je er niet met je ouders over wilt praten, kies dan iemand die je vertrouwt. Dat kan een bekende zijn of juist een onbekende:

- ☆ een ander familielid
- ☆ een dokter of een verpleegkundige
- ☆ een seksuoloog, die is op de polikliniek aanwezig.
- ☆ een medisch maatschappelijk werker van het WKZ
- ☆ een pedagogisch medewerker

Wil je meer weten

Kijk dan op:

www.hetwkz-kind.nl

www.hetwkz.nl

www.umcutrecht.nl

www.kindenziekenhuis.nl

www.jadokterneedokter.nl

Heb je nog vragen?

- ☆ Schrijf ze op, dan kun je ze niet vergeten. Je kunt ze stellen als je in het ziekenhuis bent.
- ☆ Voor vragen over het invriezen van sperma kun je bellen met het Fertiliteitslaboratorium: 088 75 575 58
- ☆ Voor andere vragen of advies kun je bellen met een pedagogisch medewerker via het secretariaat Pedagogische Zorg:
  - Telefonisch: kantoordagen van 09.00 - 16.00 uur, 088 75 754 24
  - Per mail: pedagogischspreekuur@umcutrecht.nl
  - Persoonlijk: kantoordagen van 13.30 - 14.30 uur, 4e verdieping, richting sportdakterras, eerste deur links na de klapdeur
- ☆ Je ouders kunnen deze nummers ook bellen.

Voor ouders: voorbereiding en begeleiding

Hoe kunt u uw kind voorbereiden

Hieronder staan algemene adviezen. U kunt zelf inschatten wat bij uw zoon past.

- Kies een rustig moment voor de voorbereiding. Bijvoorbeeld niet vlak voor het slapen gaan. Zorg dat er tijd is voor uw zoon om vragen te stellen.
- Laat uw zoon de informatie navertellen aan uzelf of aan anderen. Zo merkt u of alles begrepen is.
- Vraag hoe uw zoon tegen de behandeling aan kijkt en hoe hij zich voelt. Uw kind kan bang zijn of zich schamen.
- Respecteer de grenzen van zijn privacy en intimiteit
- Geef uw zoon de mogelijkheid om met iemand anders te praten of zich door iemand anders te laten begeleiden dan uzelf.

Hoe kunt u uw kind begeleiden

Overleg met uw zoon op welke momenten hij met u wil praten of steun van u verwacht. Of vraag welke andere vertrouwde persoon dit kan doen. Dit geeft steun en veiligheid.

U mag verwachten dat u tijdens de behandeling duidelijke informatie krijgt. Stel gerust vragen als u of uw zoon iets niet begrijpt.

Hebt u extra advies nodig voor de voorbereiding of begeleiding van uw kind? Dan kunt u contact opnemen met een pedagogisch medewerker van het WKZ, via het Secretariaat Pedagogische Zorg:

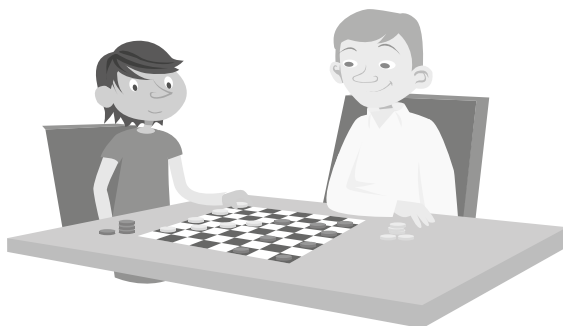
- Telefonisch: kantoordagen van 09.00 - 16.00 uur, 088 75 754 24
- Per mail: pedagogischspreekuur@umcutrecht.nl
- Persoonlijk: kantoordagen van 13.30 -14.30 uur, 4e verdieping, richting sportdakterras, eerste deur links na de klapdeur

U mag verwachten dat we duidelijk vertellen wat er gebeurt. Stel gerust vragen als u of uw kind iets niet begrijpt.

Een goede voorbereiding zorgt voor minder spanning en onverwachte situaties. Toch kan uw kind zich anders gedragen dan u verwacht of gewend bent. Uw kind kan stil worden, of juist druk, of huilerig. Thuis of na het bezoek aan het ziekenhuis. Geef hier aandacht aan en maak het bespreekbaar. Uw kind voelt zich daardoor gesteund.

Tips voor uzelf

- Blijf tijdens de behandeling zo rustig mogelijk. Dat maakt uw zoon ook rustiger.
- Trekt u zich het niet persoonlijk aan als uw zoon liever met iemand anders praat of steun zoekt bij iemand anders. Dit deel van de behandeling is persoonlijk en gaat over intimiteit. Uw zoon zal het waarderen als u zijn wensen respecteert.
- Zoek zo nodig zelf iemand waarmee u over dit deel van de behandeling op vertrouwelijke wijze kunt praten. Uw partner, een arts of verpleegkundige of een medewerker van het ziekenhuis. Bijvoorbeeld een seksuoloog of medisch maatschappelijk werker. Kies iemand anders dan de persoon die uw zoon heeft gekozen.
- Een goede voorbereiding zorgt voor minder spanning en onverwachte situaties. Toch kan uw kind zich anders gedragen dan u verwacht of gewend bent. Uw kind kan stil worden, of juist druk, of labiel. Thuis of tijdens de behandeling. Geef hier aandacht aan en maak het bespreekbaar. Uw kind voelt zich daardoor gesteund.

Schrijf hier je aantekeningen

A series of 15 horizontal dashed lines, evenly spaced, spanning most of the width of the page. These lines are intended for handwriting practice.

A series of 15 horizontal dashed lines, evenly spaced, intended for handwriting practice or writing.

Colofon

Divisie kinderen

© september 2012, Wilhelmina Kinderziekenhuis

Wilhelmina Kinderziekenhuis

Lundlaan 6
3584 EA Utrecht

Tel 088 75 555 55

www.hetwkz-kind.nl
www.hetwkz.nl

Wilhelmina Kinderziekenhuis

